

การศึกษาเปรียบเทียบหลักคำสอนเรื่องกัลยาณมิตรกับการบรรลุนิพพานในพระพุทธศาสนาเถรวาทและ
พระพุทธศาสนาฝ่ายมหายาน (A COMPARATIVE STUDY IN THE THOUGHT OF KALYANAMITTA
AND ITS THOUGHT OF ENLIGHTENMENT IN THERAVADA AND MAHAYANA BUDDHISM)

พระมหากรรณไกร บัวจันอัด 4037810 SHCR/M

อ.ม. (ศาสนาเปรียบเทียบ)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : ทวีวัฒน์ ปุณฺทริกวิวัฒน์, Ph.D., สุภัทร ปัญญาทีป, Ph.D., บุรณ
เกตุทัตสา, M.A., จิรพัฒน์ ประพันธ์วิทยา, Ph.D.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับเรื่องของกัลยาณมิตร โดยมีวัตถุประสงค์
หลักในการวิจัยอยู่ 2 ประการคือ เพื่อศึกษาค้นคว้าหลักคำสอนเกี่ยวกับกัลยาณมิตร ในพระพุทธศาสนา
นิกายเถรวาทและมหายาน และเพื่อศึกษาเปรียบเทียบแนวความคิดเกี่ยวกับกัลยาณมิตรทั้งที่เป็นบุคคลและ
คุณธรรม ซึ่งมีอิทธิพลให้ชีวิตเจริญงอกงาม จนถึงการบรรลุนิพพาน

จากการศึกษาวิจัยพบว่าในพระพุทธศาสนาทั้งสองฝ่ายมีหลักคำสอนเรื่องกัลยาณมิตรกับการบรรลุนิพพาน
ที่เหมือนกันและต่างกัน ด้านความเหมือน พบอยู่ในแง่ของความหมาย ประเภทและหน้าที่ของ
กัลยาณมิตร และคุณธรรมของกัลยาณมิตร ซึ่งแม้จะมีการบัญญัติคำศัพท์ที่แตกต่างกันบ้าง แต่โดยความมุ่ง
หมายแล้วเป็นไปในทิศทางเดียวกัน คือหมายถึงผู้ หรือสิ่งที่จะเกื้อกูล สนับสนุน ส่งเสริม เป็นแบบอย่างที่ดี
ในการพัฒนาชีวิต ในการบรรลุถึงจุดหมาย ในแง่ของประเภทและหน้าที่ ได้แบ่งเป็น 2 ระดับเช่นเดียวกัน ได้
แก่ระดับโลกียะและระดับโลกุตระ กัลยาณมิตรระดับโลกียะ ของทั้งสองฝ่าย ได้แก่บิดา-มารดา ครู อุปัชฌาย์
 เป็นต้น เป็นผู้สนับสนุนส่งเสริม สั่งสอน เป็นแบบอย่างที่ดี และช่วยให้คนอื่นเป็นคนดีด้วย กัลยาณมิตร
ระดับโลกุตระของฝ่ายเถรวาทได้แก่พระพุทธเจ้า พระอรหันต์สาวก เป็นต้น ฝ่ายมหายานได้แก่พระพุทธเจ้า
และพระโพธิสัตว์ ผู้เป็นแบบอย่างในการพัฒนากาย ศีล จิต และปัญญา เพื่อการเป็นคนดีของสังคม เป็น
พุทธศาสนิกชนที่ดี กระทั่งเข้าถึงเป้าหมายสูงสุดของศาสนาแต่ละนิกาย ด้านความต่างนั้น พบอยู่ในแง่ของ
อุดมคติและแนวการปฏิบัติธรรม การบรรลุนิพพาน และในความสำคัญของกัลยาณมิตร ในเถรวาท มีเป้าหมาย
สูงสุดคือพระนิพพาน ที่ปฏิบัติตามแนวของโพธิปักขิยธรรม 37 อริยมรรคมีองค์ 8 เป็นต้น และเป้าหมายใน
ชีวิตปัจจุบันคือการเป็นกัลยาณชน ที่ปฏิบัติตามหลักทศ 6 ฝึกฝนพัฒนาตนเอง ไม่ผ่านพิธีกรรมหรืออำนาจ
ศักดิ์สิทธิ์ใดๆ แต่ในมหายาน มีเป้าหมายสูงสุดคือพุทธภูมิ เพื่อเข้าสู่แดนสุขาวดี โดยมีแนวคิดสำคัญว่าทุก
สรรพสัตว์มีโพธิจิตที่จะบรรลุถึงพุทธภูมิได้เสมอภาคกันหมด และมีแนวปฏิบัติโดยผ่านพิธีกรรมต่างๆ เช่น
การสวดอ้อนวอน มีการฟังอำนาจบารมีพิเศษที่เหนือวิสัยธรรมดาของมนุษย์ ในขณะที่ฝ่ายเถรวาท ให้ความสำคัญ
กับการพัฒนาศักยภาพของมนุษย์เองเท่านั้นที่จะทำให้ถึงการหลุดพ้นหรือบรรลุนิพพานได้

A COMPARATIVE STUDY IN THE THOUGHT OF KAḲYANAMIṬṬA AND ITS THOUGHT OF ENLIGHTENMENT IN THERAVADA AND MAHAYANA BUDDHISM

**PHRAMAHA KRAENGKRAI BOUJANAD 4037810 SHCR / M
M.A. (COMPARATIVE RELIGION)**

**THESIS ADVISORS : TAVIVAT PUNTARIGVIVAT, Ph.D., SUBHADR PANYADEEP, Ph.D.,
BOON KETUTASSA, M.A., CHIRAPAT PRAPANDVITYA, Ph.D.**

ABSTRACT

This research studied two main points of KaḲyanamiṭṭa (good friends), namely: [1] The teaching of the KaḲyanamiṭṭa in Theravada and Mahayana Buddhism [2] The Thought of KaḲyanamiṭṭa in the state of a person and Dhamma which is influential to develop one's life and to attain the Dhamma.

The results of research showed that there were differences and similarities among KaḲyanamiṭṭa teaching or friendship, and there was variation in attainment, of the ultimate goal between Theravada and Mahayana. Concerning difference aspects the research found that there was variation in the meaning, kinds, duty and virtue of KaḲyanamiṭṭa. Sometimes the researcher also found that the words might be different but the description and the purpose are the same. That is, the person or the things are to be the supporters, as a good example to develop life to attain the ultimate goal. In the cast of kind and duty we found in both schools, there were two levels; the mundane level and the superabundance levels.

[1] The mundane like father, mother, teacher Upajjha [spiritual teachers or preceptor], Acariya [regular instructor], wife and husband etc. these things are said to be good supporters, and a good example of a person which can lead the others to be good persons too.

[2] Superabundance levels according to Theravada are emphasized on the Buddha and the Paccekkabuddha [private or silent Buddha] etc. As for Mahayana, it is emphasized on the Buddha and Bodhisatta [candidate] examples and can be influential and encourage a betterment in conduct, mentality and wisdom in accordance with the noble eight fold path as for a good Buddhist in human society, who is the future can attain the Dhamma and the highest religious goal in each, of his own doctrines. In the differential aspect, there are different Idealistic and practicing factors, for attaining the ultimate reality, according to Theravada, Nibbhana is said to be the highest goal, if one wants to attain enlightenment one must follow the Bodhipakkhiyadhamma thirty seventh [37] and the Noble eight fold path in Theravada. To attain perfection which are good ways, one must seen as train oneself. To attain perfection in Mahayana, one must follow the ways of Parami.

According to the Mahayana the ultimate goal is the Adhi-Buddha [the original of the Buddha] and the Bodhisatta, the idea that all things are Bodhi-chiṭṭa and can attain the Buddhahood through the rite and ritual and all kinds of praying, for supernatural power etc, but in the Theravada there is nothing in that sense.